

bunt, quas et si ^{sub} auctor conscribere ⁸ legitu-
dine obsistente non valuit, in eis tamen, qui sub-
scriptores accederent, postulavit. Sicque subscrip-
tionem, vel signum ad vicem illius auctoris, ille,
qui est rogatus, impresserit, hoc tantum est ob-
servandum, ut si conditor talium scripturarum
de hac ipsa legitudine, qua detinebatur, reval-
uerit, si hoc ipsum, quod in huiusmodi scriptu-
ris testavit, firmum esse voluerit, manu sua il-
lud solita subscriptione conrobolet, et sic plenam,
quod testare visus est, obtineat firmitatem. Sin-
autem eundem testatorem de hac ipsa legitu-
dine mori contigerit, testis ipse, qui ab eo ro-
gatus accessit, iuxta aliam legem, infra sex men-
ses scriptas a se scripturas roborare curabit.

II, 5, 3.] Nov.

III. ^{GLORIOSUS} Flavius Egiga Rex ⁶.

*Ne incognitam sibi scripturam quisquis
ille testis subscribere audeat.*

^{*)} V6: Ut nullus incognitam sibi scripturam

Quarumlibet scripturarum seriem advocatus tes-
tis, si non aut per se antea legerit, aut coram
se legentem audierit, subscribere penitus non au-
debit. Quod si præsumpserit, testimonium eius,
quod illic incaute perhibuit, in nullo permittan-
tum ex accipi, quia incognitus illic subscrip-
tor accessit; nec stabilis illa iudicabitur scrip-
tura, quam nulla festium firmaverit cognitio vera.

III. Antiqua. ⁶ De pactis et placitis
conscribendis ⁷.

Pacta vel placita, quæ per scripturam iustissi-
me ac legitime facta sunt, dummodo in his dies
vel annus sit evidenter expressus, nullatenus im-
mutari permittimus.

IV. Antiqua. ⁸ Contra priorum defi-
nitionem filio vel hæredi non liceat
venire.

Filio vel hæredi contra priorum iustam et le-
gitimam definitionem venire non liceat: quia ius-
te repellitur præsumptio illius, qui facta seniorum
iniuste conatur inrumpere.

V. De damnis eorum, qui contra pacta
et placita sua venire contendunt.

Qui contra pactum vel placitum iuste ac legi-

time conscriptum venerit, quod non forsitan per-
sona potentior violenter extorserit, antequam cau-
sa dicatur, poenam, quæ in pacto vel placito
legitime continetur, exsolvat. Deinde quæ sunt
in pacto vel placito definita, servantur. Pactum
vero placitumve convenienter ac iustissime inter
partes conscriptum, si etiam poena in eis inser-
ta non fuerit, revolvi aut immutari nulla ratio-
ne permittimus. Et ideo quæ in pactis vel pla-
citis continentur et monstrantur scripta, plenam
habeant firmitatem, si tamen quisque ¹⁰ ille pac-
tum vel placitum iustissime, et de re sibi de-
bita, conscripsisse videatur.

VI. Flavius Cintasvintus Rex ¹¹.

*Ne valeant definitiones vel pacta ser-
vorum, sine iussu dominorum.*

Honestas hoc habet, et iustitia hoc adfirmat,
ut quæ servi non iubentibus dominis suis, seu
per scripturam paciscuntur, sive per testem de-
finiunt, nullo firmo robore penitus habeantur.

VII. Flavius Cintasvintus Rex ¹².

De turpibus et illicitis rebus.

Inter quascumque personas, sicut nullum pac-
tum, aut mandatum vel placitum, ita nec dam-
num, seu quancumque definitionem ex omni-
bus nullo tempore decernimus posse valere.

VIII. *Ne sub unius nomine cause
res alia, vel persona callidis de-
finitionibus obligetur. De pena etiam
quæ sit in placitis inserenda.*

Pravis ac malignis moribus improborum iustitia
semper est sententiis obviandum. Ideoque, quia
dira perversorum cupiditas ita sepe plurimos ho-
varum fraudium molitione conlaqueat, ut quum
pro re qualibet adimplenda sit pactio, res eo-
rum simul obligent ac personas, hoc fieri om-
nimodo prohibemus. Sed quotiens undelibet
placitum conscribetur, non amplius in trans-
gressoris poena, quam duplatio reddende rei
vel triplatio nummorum satisfactione taxetur. Res

tamen omnis aut persona nullatenus obligetur:
quia iniustum penitus adprobamus, ut unius cau-
sa debiti rerum fiat omnium perditio, vel perso-
næ. Quodcumque igitur contra legis huius decre-
tum conscriptum placitum, vel definitio facta fue-
rit, ubicumque reperta fuerit, vacua omnimodis
et invalida reputetur.

*(Sola vero potestas regia
erit in omnibus libera qualemcum.
que inserit in placitis inserere penam*

¹ Legion. et auctor.

² Toled. got. Legion. Card. y Lind. subscribere.

³ Card. y Lind. testatus est.

⁴ Lind. subscriptas.

⁵ Toled. got. sin. autor ni nota. Legion. y Lind. Antiqua.
En el código de Card. y en Lind. esta ley es III. y II.
la que aquí III.

En los códigos Vigil. y Emilian. se halla al margen de
letra del mismo tiempo la siguiente nota: Intromissa lex
in lib. II. tit. V. era II. Flavii gloriosi Egigani Regis.

⁶ Card. Flav. Chnds. Rex.

⁷ Toled. got. y Emilian. conservandis. Card. y Lind. con-
scribendis vel conservandis.